

Міністерство освіти і науки України
Національна металургійна академія України
Кафедра перекладу та іноземних мов

Затверджую:

Перший проректор НМетАУ
проф. Іващенко В.П.

10. 04. 2018 р.

Програма навчальної дисципліни

Теорія і практика перекладу з другої іноземної мови (нім.)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша - англійська

Освітньо-професійна програма: Переклад з англійської мови

Освітній рівень: Перший бакалаврський

Опис дисципліни навчального курсу

Загальна характеристика навчальної дисципліни	Спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Тип навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS: 6 Кількість модулів: 6 Загальна кількість годин на вивчення дисципліни: 180 з них: лекційних: 40 практичних: 40	Шифр та назва спеціальності 035.041 «Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» галузі знань	Назва циклу навчального плану Вибіркова, фахова Денна форма навчання Курс: 3 Семестр: 2, чверть IV; Курс: 4, Семестр I, чверть I

самостійна робота студента: 100 Кількість аудиторних годин на тиждень: 6 Кількість годин самостійної роботи студента на тиждень: 6,25	03 «Гуманітарні науки» Освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»	Вид контролю: екзамен
---	--	-----------------------

Розподіл навчальних годин (Денна форма навчання)

	Усього	Чверті	
		12	13
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	180	120	60
Аудиторні заняття, з них:	80	48	32
Лекції	40	24	16
Практичні заняття	40	24	16
Самостійна робота, у тому числі при:	100	72	28
підготовці до аудиторних занять	40	24	16
підготовці до модульних контрольних робіт (екзамену)	18	12	6
опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	42	36	6
Заходи семестрового контролю		семестрова (екзамен)	підсумкова оцінка, семестрова (екзамен)

ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Теорія і практика перекладу з другої іноземної мови (німецька) є сукупність засобів, методів та перекладацьких прийомів, необхідних під час перекладу з німецької мови, лексико-граматичні та стилістичні розбіжності між німецькою та українською мовами, стратегії підбору адекватних варіантів перекладу.

Мета вивчення дисципліни – набуття професійних перекладацьких компетенцій, які включають у себе загальні мовленнєві/навчальні уміння, мовні знання, соціолінгвістичні та прагматичні компетенції, формування базових знань про стилістичні особливості технічних текстів, функціональні

та структурні характеристики термінології; засвоєння методів та прийомів аналізу термінологічної лексики, фахових словників.

Завданнями навчальної дисципліни є формування знань відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця, а саме:

формування системного уявлення про сутність, структуру та функції технічних текстів та основних принципів їх перекладу;

вироблення навичок і вмінь структурно-семантичного та контекстного аналізу технічних текстів та термінології; засвоєння основних принципів, стратегій та методів перекладу.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен

Знати:

- основні принципи, методи, способи та прийоми перекладу;
- способи лексико-граматичного та стилістичного аналізу текстів за фахом;
- особливості та нормативні вимоги до термінологічної лексики; способи термінотворення та структурні типи термінів;
- шляхи та прийоми перекладу фахової термінології;
- методи роботи з термінологічними двомовними, тлумачними, електронними та он-лайн словниками.

Вміти:

- визначати тип тексту та його функціонально-прагматичні функції;
- визначати структурно-семантичний тип термінології;
- застосовувати контекстний та структурно-семантичний аналіз;
- виконувати адекватний письмовий переклад фахових текстів;
- реферувати та анотувати автентичні німецькомовні фахові тексти.

Критерії успішності – отримання позитивної оцінки при написанні модульних контрольних робіт та усному опитуванні.

Засоби діагностики успішності навчання – комплекти контрольних робіт, екзаменаційних білетів.

Зв'язок з іншими дисциплінами курс «Теорія і практика перекладу з другої іноземної мови (німецька)» є логічним продовженням курсів «Практичний курс другої іноземної мови і перекладу», «Вступ до перекладознавства», «Порівняльна лексикологія», «Порівняльна стилістика», «Порівняльна граматики».

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль	Тема лекції (заняття) та обсяг, годин	Захід модульного контролю
1	<p>Теоретичні основи технічного перекладу</p> <p><u>Лекції</u> 1. Технічний переклад, його теоретичні основи. Технічний текст як одиниця комунікації. 6</p> <p><u>Практичні роботи</u> 1. Особливості науково-технічного стилю німецької мови. Вимоги до його перекладу. 4 2. Лексичні аспекти технічного перекладу. 2</p> <p><u>Самостійна робота</u> <i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i> 1. Загальні питання перекладу. Значення перекладу в сучасному суспільстві. 9 Підготовка до аудиторних занять. 6 Підготовка та складання екзамену. 3 Усього: 30</p>	Контроль-на робота
2	<p>Структурно-семантичні характеристики технічних термінів</p> <p><u>Лекції</u> 1. Термін як мовний спосіб вираження спеціального поняття. Класифікація термінів за їх будовою. 6</p> <p><u>Практичні роботи</u> 1. Явище термінологічної омонімії. 2 2. Прийоми перекладу термінів. 4</p> <p><u>Самостійна робота</u> <i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i> 1. Термінологічні аспекти перекладу. 9</p>	Контроль-на робота

	Підготовка до аудиторних занять. 6 Підготовка та складання екзамену. 3 Усього: 30	
3	Нормативні аспекти технічної термінології. Лекції 1. Становлення національної терміносистеми. Створення нових термінів. 6 Практичні роботи 1. Лексико-граматичні прийоми перекладу термінів. Моделі перекладу. Технічні прийоми. 4 2. Способи побудови нових термінів. Роль перекладу в поповненні термінології. 2 Самостійна робота <i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i> 1. Методичні рекомендації щодо термінологічного планування в Україні. 9 Підготовка до аудиторних занять. 6 Підготовка та складання екзамену. 3 Усього: 30	Контроль-на робота
4	Технічний текст як одиниця комунікації Лекції 1. Технічний текст як одиниця комунікації. Актуальне членування висловлювання. Прагматичний потенціал тексту. 6 Практичні роботи 1. Сутність поняття і терміну "адекватність перекладу». 4 2. Лексико-граматичні трансформації. Моделі перекладу. 2 Самостійна робота	Екзамен

	<p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Аспекти редагування науково-технічних текстів. 9</p> <p>Підготовка до аудиторних занять. 6</p> <p>Підготовка та складання екзамену. 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>	
5	<p>Транслятологічні різновиди текстів та їх особливості</p> <p><u>Лекції</u></p> <p>1. Транслятологічна класифікація текстів. Врахування характеристик науково-технічного тексту при перекладі. 8</p> <p><u>Практичні роботи</u></p> <p>1. Синтаксичні трансформації. Моделі перекладу. Технічні прийоми. 4</p> <p>2. Нормативні аспекти технічного перекладу. 4</p> <p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Оригінал як об'єкт перекладу. 3</p> <p>Підготовка до аудиторних занять. 8</p> <p>Підготовка та складання екзамену. 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>	Контроль-на робота
6	<p>Різновиди технічного перекладу та їх особливості</p> <p><u>Лекції</u></p> <p>1. Типи перекладу. Повний переклад, реферативний переклад, анотаційний переклад, експрес-інформація. Можливості та перспективи машинного перекладу. 8</p> <p><u>Практичні роботи</u></p>	Екзамен

	<p>1. Стилiстична адаптацiя тексту перекладу. Моделi перекладу. Технiчнi прийоми. 4</p> <p>2. Нормативнi аспекти стилю технiчного перекладу. 4</p> <p><u>Самостiйна робота</u> <i>Опрацювання роздiлiв програми, якi не викладаються на лекцiях</i></p> <p>1. Нормативи щодо послуг з письмового перекладу. Вимоги до перекладу та до перекладача технiчної лiтератури. 3</p> <p>Пiдготовка до аудиторних занять 8</p> <p>Пiдготовка та складання екзамeну 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>	
--	---	--

ЗМIСТ ДИСЦИПЛIНИ

Лекцiйний курс (40 год.)

№№ з/п	Назва роздiлу/теми та її змiст	Тривалiсть (годин)
1	Технiчний переклад, його теоретичнi основи. Технiчний текст як одиниця комунiкацiї.	6
2	Термiн як мовний спосiб вираження спецiального поняття. Класифiкацiя термiнiв за їх будовою.	6
3	Становлення нацiональної термiносистеми. Створення нових термiнiв.	6
4	Технiчний текст як одиниця комунiкацiї. Актуальне членування висловлювання. Прагматичний потенцiал тексту.	6
5	Транслятологiчна класифiкацiя текстiв. Врахування характеристик науково-технiчного тексту при перекладi.	8
6	Типи перекладу. Повний переклад, реферативний переклад, анотацiйний переклад, експрес-iнформацiя. Можливостi та перспективи машинного перекладу.	8

Практичні заняття (40 год.)

№№ з/п	Тема заняття та її зміст	Тривалість (годин)
1	Особливості науково-технічного стилю німецької мови. Вимоги до його перекладу.	4
2	Лексичні аспекти технічного перекладу.	2
3	Явище термінологічної омонімії.	2
4	Прийоми перекладу термінів.	4
5	Лексико-граматичні прийоми перекладу термінів. Моделі перекладу. Технічні прийоми.	4
6	Способи побудови нових термінів. Роль перекладу в поповненні термінології. Синтаксичні трансформації. Моделі перекладу. Технічні прийоми.	2
7	Сутність поняття і терміну "адекватність перекладу».	4
8	Лексико-граматичні трансформації. Моделі перекладу.	2
9	Синтаксичні трансформації. Моделі перекладу. Технічні прийоми.	4
10	Нормативні аспекти технічного перекладу.	4
11	Стилістична адаптація тексту перекладу. Моделі перекладу. Технічні прийоми.	4
12	Нормативні аспекти стилю технічного перекладу.	4

Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях (42 год.)

№№ з/п	Назва теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Загальні питання перекладу. Значення перекладу в сучасному суспільстві. Теорія наукового та технічного перекладу. Теорія публіцистичного та літературного перекладу. Теорія перекладу й споріднені науки. Теорія перекладу й термінознавство. Теорія перекладу та інформатика [5, с. 31-41].	6
2	Термінологічні аспекти перекладу. Загальні особливості фахових мов. Структура фахових мов. Редагування науково-технічних текстів. Поняття анотування та реферування текстів. Термінознавство як наука. Аспекти термінографії. Термінологічні паралелі та проблеми [5, с. 56-75].	6
3	Методичні рекомендації щодо термінологічного планування в Україні. Основи сучасної української термінології. Проблема співвідношення інтернаціонального та національного в термінотворчій роботі. Головні вимоги	6

	щодо принципів термінологічної модернізації та стандартизації. Основні принципи відбору зовнішньої та внутрішньої форми нових термінів. Юридичне закріплення стандартизації термінів [2, с. 172-190].	
4	Аспекти редагування науково-технічних текстів. Моделі перекладу як творчого процесу. Засоби перекладу для досягнення адекватності. Рівні й й одиниці перекладу. Рівні й й одиниці перекладу. Стандартні трансформації при перекладі. Способи та прийоми перекладу. Еквівалентність і розуміння перекладу як творчого процесу. Повноцінність перекладу [5, с. 475-509].	6
5	Оригінал як об'єкт перекладу. Перекладознавча специфіка оригіналу. Оригінал як текст: типи тексту. Сутність поняття і терміна «текст». Типи тексту. Класифікація текстів у перекладознавчому аспекті. Поняття гіпертексту. Оригінал як естетичність. Специфіка естетичності нехудожнього тексту. Сутність поняття і і терміна «адекватність» як категорії оригіналу [5, с. 79-111].	9
6	Нормативи щодо послуг з письмового перекладу. Вимоги до перекладу та до перекладача технічної літератури. Асоціація перекладачів в Україні. Письмовий переклад: стандарти професії. Нормативна база. Показники якості письмового перекладу. Кваліфікаційні вимоги до перекладача. Компетентність перекладача. Галузеві міжнародні та національні стандарти. Тарифікація. Одиниця виміру обсягу письмового перекладу. Терміни виконання письмового перекладу. Інформація від замовника. Редагування перекладу [1, http://www.uta.org.ua/translation_standards ; 5, розд. 6-7].	9

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Асоціація перекладачів України. Письмовий переклад: стандарти професії [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.uta.org.ua/translation_standards

2. Д'яков А. С. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти / А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько. – К. : Вид. дім «KM Academia», 2000. – 216 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://books.dokladno.com/text.php?f=Diakov_Kyiak_ta_in_Osnovy_terminotvorennya_2000_OCR&p=5
3. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. – Част. 1: Граматичні труднощі. – К., 1999. – 317 с.
4. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. – Част. 2: Термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. – К.: Кременчук, 1999. – 324 с.
5. Кияк Т.Г. Перекладознавство (німецько-український напрям) : підручник / Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 543 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://philology.knu.ua/php/18/5/kyak_pidrucjnyk.pdf
6. Ковганюк С. Практика перекладу. – Харків : Наука, 1989. – 219 с.
7. Латышев Л.К. Курс перевода (эквивалентность перевода и способы ее достижения). – М.: МО, 1981. – 248 с.
8. Левицкая Е.В. Лексическая тетрадь: Пособие для чтения и перевода немецкой научной и технической литературы. – М.: Наука, 1975. – 293 с.
9. Немецко-русский и русско-немецкий словарь «ложных друзей переводчика» / Составил К.Г.М. Готлиб. – М.: СЭ, 1972. – 448 с.
10. Стрелковский Г. М., Научно-технический перевод : пособие для учителей нем. яз. / Г. М. Стрелковский, Л. К. Латышев. – Москва : Просвещение, 1980. – 175 с.

Додаткова література

1. Брандес М.П., Провоторов В.И. Предпереводческий анализ текста (для институтов и факультетов иностранных языков): Учеб пособие. – 3-е изд., стереотип. – М.: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2001.– 224с.
2. Крушельницкая К.Г., Попов М.Н. Советы переводчикам: Справочное пособие по немецкому языку.– М.: Высш. шк., 1992.–87 с.
3. Марчук Ю. Н. Основы терминографии. – М., ЦИИ МГУ, 1992.–77 с.

4. Огуй О.Д. Актуальні проблеми німецько-українського перекладу. – Чернівці: Рута, 2004. – 256 с.
5. Семенов А. Л. Контекстологический словарь основных терминов маркетинга. – М.: ВЦП, 1994.– 124 с.
6. Терминологические особенности перевода научно-технических текстов с немецкого языка на русский: Метод. пособие/ ВЦП. – М.,1985.
7. Цой К. А., Муратов Х. М. Учебный словарь сочетаемости терминов. М., 1988.– 192 с.
8. Німецько-українські паралелі / За ред. Ю.О. Жлуктенка. К.: Наук. книга, 1984. – 190 с.

Укладачі:

к. філол. н., доц.

В.В. Прутчикова

Завідувач кафедри перекладу та іноземних мов:

к. філол. н., доц.

В.В. Прутчикова

Програму затверджено на засіданні НМК за спеціальністю
035 – Філологія протокол № 4 від " 04" 2018 року

Голова НМК:

к. філол. н., доц.

В.В. Прутчикова

Узгоджено:

Начальник навчального відділу:

В.Б. Пульпінський